

16 Adoptie

I. CURRY-SUMNER

16.1 Algemeen

In Titel 12 van Boek 1 onder de titel 'Adoptie' wordt bepaald *wie* mag adopteren, *wie* geadopteerd mag worden en onder *welke* voorwaarden die adoptie moet plaatsvinden. Het adoptierecht is dwingend recht, dat niet ter vrije bepaling van partijen staat. In dit hoofdstuk zullen de verschillende soorten adoptie nader worden besproken (§16.2), de cumulatieve vereisten waaraan moet zijn voldaan voordat een adoptie kan worden uitgesproken (§16.3), de rechtsgevolgen van een adoptie (§16.4) en de mogelijkheden van herroeping van een adoptie (§16.5).

Een recht om te adopteren behoort echter niet tot de rechten of vrijheden beschermd onder het EVRM.¹ De Hoge Raad kwam eerder tot dezelfde conclusie.² Desalniettemin heeft het Hof wel bepaald dat indien een Staat een recht op adoptie heeft erkend, dit recht op een niet-discriminerende wijze moet worden toegepast. Recentelijk heeft het Hof derhalve besloten dat de weigering éénpersoonsadoptie toe te staan niet mag worden gebaseerd op iemands homoseksualiteit.³

Omdat betrekkelijk weinig Nederlandse kinderen beschikbaar zijn voor adoptie worden met name buitenlandse kinderen geadopteerd. Voor de adoptie van buitenlandse kinderen gelden echter andere regels, namelijk op nationaal niveau de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie en op internationaal niveau het Haags Adoptieverdrag van 1993. Dit hoofdstuk betreft alleen de adoptie in geval het kind zich in Nederland bevindt en wordt geadopteerd door een persoon of personen die zich ook in Nederland bevinden. In dit hoofdstuk worden de internationale aspecten van adoptie niet behandeld. In 2006 hebben 239 adopties plaatsgevonden, waarvan 197 stiefouderadopties en 42 gewone adopties.⁴

16.2 Soorten adoptie

Adoptie geschiedt op verzoek van één persoon alleen of op verzoek van twee personen samen (art. 1:227 lid 1 BW). Het verzoek moet bij de rechtbank van de woonplaats van de aspirant-adoptiefouder(s) worden ingediend.⁵ De verplicht voorgeschreven

1 EHRM *Fretté v. Frankrijk*, 26 februari 2002, NJ 2002, 553.

2 HR 22 juli 1986, NJ 1987, 316 en HR 10 november 1989, NJ 1990, 497.

3 EHRM *E.B. v. Frankrijk*, 22 januari 2008, nr. 43546/02. Zie I. Curry-Sumner, 'E.B. v. France: a missed opportunity?', *Child and Family Law Quarterly*, 2009, te verschijnen.

4 CBS, Statline database, www.cbs.nl/statweb.

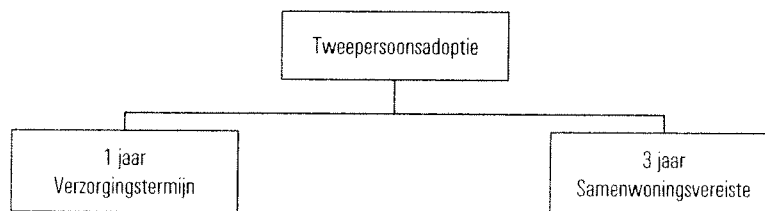
5 P. Vlaardingerbroek et al., *Het hedendaagse personen- en familierecht*, 5^e druk, Kluwer: Deventer, p. 274.

rechterlijke tussenkomst betekent dat overeenkomsten tussen de aspirant-adoptiefouders en de biologische ouders niet het gewenste effect hebben.

16.2.1 Tweepersoonsadoptie

Twee personen die samen een verzoek tot adoptie willen indienen, hoeven niet met elkaar getrouwd of geregistreerd te zijn. Zij mogen echter geen verzoek indienen indien zij krachtens art. 1:41 BW geen huwelijk met elkaar mogen aangaan (art. 1:227 lid 1, 2^e volzin BW). Die bepaling verwijst naar de relatief inwendige huwelijksvereisten. Partijen die bloedverwant zijn in de opgaande of neergaande lijn mogen niet met elkaar trouwen en mogen daarom ook niet gezamenlijk een kind adopteren. Sinds 1 april 2001 mogen de twee aspirant-adoptiefouders zowel van verschillend als van hetzelfde geslacht zijn.⁶ De wetgever heeft toen besloten om adoptie open te stellen voor paren van gelijk geslacht en niet om het afstammingsrecht sekseneutraal te maken. Op deze manier werd ernaar gestreefd paren van gelijk geslacht de kans te geven om allebei juridische ouder van een kind te worden zonder afbreuk te doen aan het principe dat het afstammingsrecht zoveel mogelijk bij de biologische realiteit dient aan te sluiten.

Voor tweepersoonsadoptie gelden er naast de algemene cumulatieve vereisten (§16.3) ook voorwaarden voor de verzorgingstermijn en het samenwoningvereiste (zie schema 16.1).

Schema 16.1

Hoewel het samenwoningvereiste in art. 1:227 BW vermeld staat en de verzorgingstermijn in art. 1:228 BW, dienen de aspirant-adoptiefouders aan beide voorwaarden te voldoen voorafgaand aan het indienen van een verzoek tot adoptie.

(a) *Samenwoningvereiste*: de drie jaar samenwoning dient volgens de wettekst een aaneengesloten periode te betreffen. Er moet aan deze termijn worden voldaan vóór indiening van het verzoek tot adoptie. Na een onderbreking, hoe kort ook, begint de termijn weer opnieuw te lopen. In de lagere rechtspraak wordt soms een uitzondering aanvaard.

Of sprake is van een geformaliseerde relatie (een huwelijk of een geregistreerd partnerschap) is irrelevant om aan deze eis te voldoen. Het bestaan van een huwelijk of

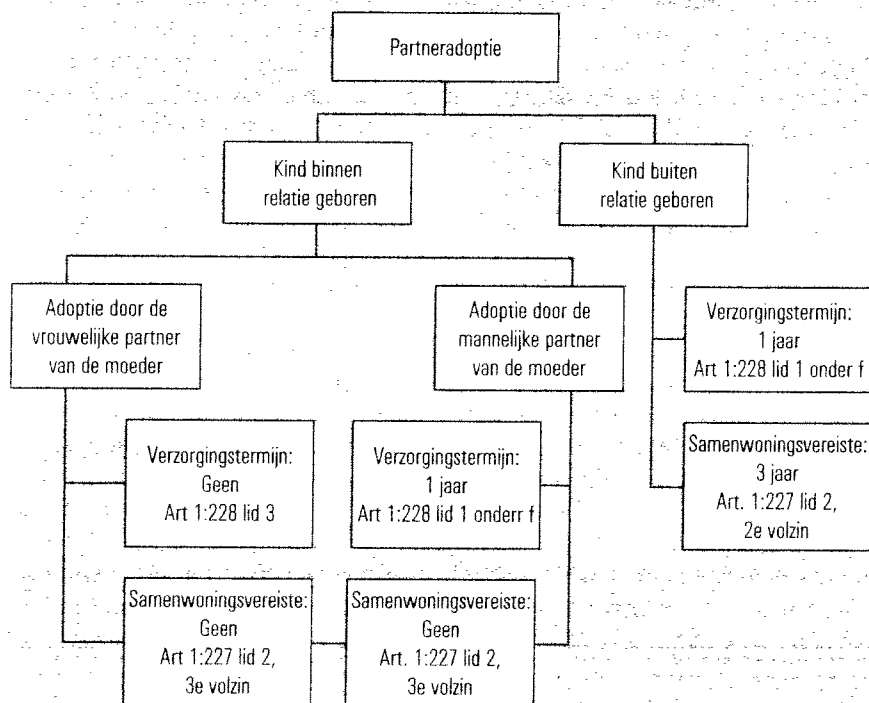
⁶ Zie I. Curry-Sumner en M. Vonk, 'Adoptie door paren van gelijk geslacht: Wie probeert de wet te beschermen?', (2006) *FJR* 39.

geregistreerd partnerschap kan echter wel als bewijs worden gebruikt om aan deze eis te voldoen. Voor ongehuwde stellen kan onder meer bewijs worden geleverd door middel van de inschrijving op hetzelfde adres in de GBA, een samenlevingscontract en getuigenverklaringen.

(b) *Verzorgingstermijn*: Twee personen die samen een kind willen adopteren moeten het kind ten minste één jaar samen hebben verzorgd en opgevoed.⁷ De ratio achter deze eis is dat er tussen het kind en de aspirant-adoptiefouder een nauwe persoonlijke betrekking dient te bestaan voordat de adoptie wordt uitgesproken.

16.2.2 Eenpersoonsadoptie

Hoewel er maar één vorm van eenpersoonsadoptie in de wet is opgenomen, worden er verschillende voorwaarden gesteld die afhankelijk zijn van een aantal factoren. Het is van belang om te weten of (i) het kind geboren is binnen of buiten de relatie van de aspirant-adoptiefouder en (ii) indien het kind binnen de relatie van de aspirant-adoptiefouder is geboren of het gaat om adoptie door de vrouwelijke partner van de moeder of de mannelijke partner van de moeder. Afhankelijk hiervan gelden verschillende regels voor de verzorgingstermijn en het samenwoningsvereiste (zie schema 16.2).

Schema 16.2

⁷ Art. 1:228 lid 1 onder f, 1^e zin BW.

16.3 Vereisten voor adoptie

16.3.1 Kennelijk belang van het kind

De adoptie moet in het kennelijk belang van het kind zijn (art. 1:227 lid 3). Wat onder dit begrip wordt verstaan is aan de rechter overgelaten. De Raad voor de Kinderbescherming speelt hier een belangrijke rol in door rapporten op te stellen en adviezen uit te brengen. Tot 1 april 1998 bevatte dit artikel een precisering van dit begrip, namelijk 'zowel uit het oogpunt van verbreking van de banden met de ouder(s), als van bevestiging van nieuwe banden met de adoptiefouders'. Het begrip 'banden' heeft voor veel verwarring gezorgd, omdat het niet alleen op juridische banden kon slaan, maar ook op feitelijke banden. Hoewel deze precisering uit de wettekst is gehaald, is met deze wijziging geen inhoudelijke aanpassing beoogd. Hierdoor zijn de uitspraken van vóór deze wetwijziging nog steeds relevant om te bepalen of de adoptie kennelijk in het belang van het kind is. Om dit te beslissen zal de rechter niet alleen naar de positie van het kind na de adoptie bekijken, maar ook de positie die het kind zal verliezen door de adoptie. Wat kennelijk in het belang van het kind is, is niet in eenduidige richtlijnen neer te leggen en is sterk afhankelijk van de omstandigheden van het geval.

Op basis van een jurisprudentie-analyse van de uitspraken sinds 1956 op dit punt, komt Koens tot de conclusie dat er een aantal verschillende aspecten is die van belang zijn bij de toetsing van dit kennelijk belang, bijvoorbeeld:⁸

- *De feitelijke contacten met de biologische ouders*: Het kennelijk belang behoeft niet de verbreking van de feitelijke contacten met de biologische ouders in te houden (zie verder §16.3.3)
- *De feitelijke verzorging en opvoeding*: Het feit dat er geen slechte prognose is met betrekking tot de opvoeding van het kind is niet voldoende om een adoptie in te willigen.⁹ Er moet derhalve een goede actuele opvoedingssituatie aanwezig zijn.
- *Voorlichting over status*: Indien de aspirant-adoptiefouders het kind de waarheid over zijn adoptiestatus willen onthouden (of in het geval van pleegouders, hebben onthouden) zal de rechter terughoudend zijn in het toewijzen van een adoptieverzoek. Het gaat hier niet om afstammingsvoorlichting (wie de ouders zijn), maar om statusvoorlichting (het feit dat het kind geadopteerd is).¹⁰
- *Financiële belangen*: Er zijn uitspraken waarin mogelijke financiële belangen een rol hebben gespeeld in het toewijzen of afwijzen van een adoptieverzoek, vooral in gevallen waarin er een grote erfenis in het spel was.
- *Belangen van een weeskind en een vondeling*: Aangezien de familierechtelijke banden worden verbroken met de familieleden van de overledenen, ligt adoptie van volle wezen niet altijd voor de hand.¹¹ Er moeten duidelijke gronden aanwezig zijn waarom adoptie van een wees kennelijk in het belang van het kind is, vooral gelet

⁸ Personen- en familierecht (losbl.), titel 12 (M.J. Koens).

⁹ HR 31 oktober 1958, *NJ* 1958, 577 m.nt. H.H. Boas. Zie verder Personen- en familierecht (losbl.), titel 12, §5.3. (M.J. Koens).

¹⁰ P. Vlaardingerbroek *et al*, *Het Hedendaagse Personen- en Familierecht*, Kluwer: Deventer, 2008, p. 276.

¹¹ Personen- en familierecht (losbl.), titel 12, §5.6.2 (M.J. Koens).

op het feit dat adoptie bedoeld is om zekerheid te scheppen over de positie van zowel de biologische als de adoptiefouders.

Adoptie door een duomoeder komt niet overeen met het algemene beginsel dat adoptie primair een kindbeschermingsmaatregel is. Omdat een dergelijke adoptie fungeert als de juridische bevestiging van het duomoederschap, zijn er deels andere regels van toepassing. Op grond van art. 1:227 lid 4 BW wordt, indien een kind wordt geboren tengevolge van kunstmatige inseminatie én de donor geregistreerd is bij de Stichting donorgegevens, het verzoek tot adoptie toegewezen. Dit is alleen anders indien de adoptie kennelijk niet in het belang van het kind is of niet aan de andere voorwaarden is voldaan.

16.3.2 Niets meer van ouders te verwachten

Sinds 1 april 2001 is een eis aan deze voorwaarden toegevoegd, namelijk dat vaststaat en voor de toekomst redelijkerwijs te voorzien is dat het kind niets meer van zijn ouder(s) in de hoedanigheid van ouder te verwachten heeft. Het gaat hierbij om het duurzaam kunnen dragen van verantwoordelijkheid door het kind te verzorgen, op te voeden en het gezag uit te oefenen. Dit betekent echter niet dat er geen feitelijk contact mag bestaan tussen de biologische ouder(s) en het adoptiefkind.¹² Echter indien de ouder de rol van ouder wil vervullen, maar wordt gehinderd door een persoon die het gezag uitoefent, dan zal de adoptie niet worden toegewezen.¹³

De vraag rijst wat wordt verstaan onder het begrip 'ouder'. Uit het systeem van Boek I BW volgt dat ouder ziet op juridisch ouder (zie § 3.3.1). In het adoptierecht is dit systeem, onder druk van art. 8 EVRM, in de jurisprudentie doorbroken. Personen die hier onder vallen zijn:

- Juridische ouder, waaronder de draagmoeder;
- De verwekker met *family life*. In zijn uitspraak van 21 april 2006 heeft de Hoge Raad besloten dat de verwekker wel onder dit begrip valt;¹⁴
- Donoren met *family life*;¹⁵

Onduidelijk is nog in hoeverre hetzelfde geldt voor andere 'ouders' met *family life* en verwekkers zonder *family life*. Op dit punt heeft de Hoge Raad geen uitspraak gedaan en ontbreekt een heersende leer in de literatuur.

Personen die hier niet onder vallen zijn:

- Donoren zonder *family life*; en
- Grootouders.

Indien een verklaring wordt overhandigd van een ouder waarin staat dat het kind niets meer van hem te verwachten heeft, dan geldt deze verklaring als een sterke aanwijzing dat aan de eis van art. 1:227 lid 3 BW is voldaan. Dit is echter niet noodzakelijkerwijs

2 Zie verder §16.4.6.

3 HR 21 april 2006, *LJN AU9726*.

4 HR 21 april 2006, *LJN AU9726*, r.o. §3.3, tweede alinea, tweede zin.

5 HR 21 april 2006, *LJN AU9726*.

het geval.¹⁶ Een voorbeeld van een dergelijke verklaring is een door partijen ondertekende en gesloten donorovereenkomst waarin staat dat het kind niets meer van de donor te verwachten heeft.¹⁷

16.3.3 Grootouderadoptie verboden

Op grond van art. 1:228 lid 1 onder BW mag een kind niet worden geadopteerd door zijn grootouder. Deze regel wordt strikt gehandhaafd.¹⁸ De reden voor het verbod heeft de Minister uitgelegd in de memorie van antwoord tijdens de voorbereiding van art. 1:228 BW,

‘De ... doorslaggevende reden om adoptie door grootouders niet mogelijk te maken is een andere: de door het College van Advies voor de Kinderbescherming voorziene identiteitsproblemen in de (groot)ouder-kind-relatie en het gevaar van grootouder-usurpatie.’¹⁹

Een beroep op art. 8 EVRM heeft hierbij geen kans van slagen²⁰ en ook adoptie door de partner van een grootouder zal niet worden geaccepteerd.²¹ Op dit moment wordt er echter geen eenduidig antwoord gegeven op de vraag of een grootouder het gezamenlijk gezag samen met een ouder mag uitoefenen. In haar uitspraak van 24 september 2004 heeft rechtbank Maastricht een verzoek tot het toekennen van gezamenlijk gezag afgewezen op grond van het feit dat dit een vorm van ‘verkapte adoptie’ zou inhouden.²² Het hof ‘s-Hertogenbosch heeft daarentegen een dergelijk verzoek toegewezen. Het hof stelt vast dat ‘adoptie een geheel andere rechtsfiguur betreft met verstrekkendere gevolgen dan gezamenlijk gezag’.²³

16.3.4 Leeftijdsgrenzen

(a) Van het kind

Slechts minderjarigen mogen geadopteerd worden (art. 1:228 lid 1 onder a BW).²⁴ De peildatum hiervoor is de dag van indiening van het eerste verzoek. Het probleem kan zich namelijk voordoen dat een adoptie in eerste instantie wordt afgewezen, maar dat vervolgens een herhaald verzoek wordt ingediend. Bij aanvang van het herhaalde verzoek heeft het kind inmiddels de leeftijd van achttien jaar bereikt. In dit geval geldt

16 Asser-De Boer, nr. 766.

17 Rb. Groningen 10 juni 2008, *LJN* BD4292.

18 HR 24 september 2004, *LJN* AP1439

19 *Kamerstukken II*, 1978/79, 14 824, nr. 6, p. 4.

20 HR 24 september 2004, *LJN* AP1439

21 Rb. Haarlem 5 oktober 2006, *LJN* AY9691.

22 Rb. Maastricht 24 september 2004, *LJN* AV3340

23 Hof ‘s-Hertogenbosch 31 januari 2006, *LJN* AV3146.

24 Zie bijvoorbeeld Hof ‘s-Hertogenbosch, 12 juli 2007, *LJN* BB2617.

de datum van het eerste verzoek (art. 1:228 lid 1 onder a BW).²⁵ Bij hoge uitzondering wordt een afwijking van de eis van minderjarigheid aanvaard.²⁶

(b) Maximum leeftijd van aspirant-adoptiefouder(s)

Sinds 1998 geldt er geen maximum leeftijd voor aspirant-adoptiefouders meer.

(c) Minimum leeftijdsverschil

Volgens art. 1:228 lid 1 onder c BW moet er minstens achttien jaar leeftijdsverschil tussen de aspirant-adoptiefouders en het te adopteren kind bestaan. De reden voor dit vereiste is om ervoor te zorgen dat adoptie zoveel mogelijk op de 'gangbare' maatschappelijke situatie lijkt.²⁷ Het maximum leeftijdsverschil is komen te vervallen, maar een vergevorderde leeftijd van de adoptiefouder zal wel meegenomen worden in de beslissing of de adoptie kennelijk in het belang van het kind is (zie §16.2.2). Zo werd bijvoorbeeld door de Hoge Raad geoordeeld,

'aan de rechter komt niet de vrijheid toe [om] af te wijken van de duidelijke keuze die de wetgever heeft gemaakt om te voorkomen dat er een te klein of te groot leeftijdsverschil tussen de verzoeker tot de adoptie en het kind bestaat.'²⁸

De lagere rechtspraak laat op dit punt een uiteenlopend beeld zien.²⁹ Bovendien is een beroep op art. 8 EVRM niet mogelijk.³⁰

16.3.5 Tegenspraak

(a) Het kind zelf

Ten aanzien van de tegenspraak van het kind zelf, moet een onderscheid worden gemaakt tussen kinderen onder de twaalf jaar en kinderen die ouder zijn dan twaalf jaar. Indien een kind jonger is dan twaalf jaar bezwaren heeft tegen de adoptie, kan de rechter overwegen om de adoptie niet in het kennelijk belang van het kind te achten. Hierbij is echter vereist dat het kind in staat kan worden geacht 'tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake'.³¹ Hoe ouder het kind, hoe meer redenen de rechter zal hebben om het standpunt van het kind zwaarder mee te laten wegen. Indien het kind ouder is dan twaalf jaar, heeft het kind een vetorecht en zal de adoptie niet worden toegewezen. Om ervoor te zorgen dat het kind in de gelegenheid wordt gesteld om zijn bezwaren kenbaar te maken, moet een kind ouder vanaf de leeftijd

²⁵ Rb. Maastricht 21 september 2007, *LJN* BB4623.

²⁶ Hof Amsterdam 16 maart 2000, *LJN* AA5155, *NJB* 2000, p. 679; Rb. Groningen 17 februari 2004, (2004) *FJR* 162 m.nt. IP, rek. nr. 69731/FA RK 03-2507; Rb. Alkmaar 18 februari 2004, (2004) *FJR* m.nt. PD, rek. nr. 69503/FA RK 03-806.

²⁷ P. Vlaardingeboek et al, *Het hedendaagse personen- en familierecht*, 5^e druk, p. 283.

²⁸ HR 30 juni 2000, *NJ* 2001, 103, m. nt. JdB.

²⁹ Rb. Arnhem 31 mei 2007 *LJN* BA9209 (15 jaren 2 maanden en 18 dagen niet voldoende geacht); Rb. Haarlem 24 juni 2008, *LJN* BD6887; Rb. Gravenhage 15 maart 2006, *LJN* 6341 (17 jaren 9 maanden en 19 dagen wel voldoende geacht).

³⁰ HR 30 juni 2000, *NJ* 2001, 103 m.nt. JdB.

³¹ Art. 1:228 lid 1 onder a, 2e zin BW.

van twaalf jaar in staat worden gesteld om zijn mening kenbaar te maken, volgens art. 809 Rv.

(b) De ouders

Ook de ouders van het kind beschikken over een vetorecht. Wederom rijst hierbij de vraag wie onder het begrip 'ouder' vallen. Hoewel het waarschijnlijk om dezelfde kring van personen gaat als die in art. 1:227 lid 3 BW,³² dat wil zeggen de juridische ouders, waaronder de draagmoeder, donoren met *family life*,³³ en de verwekker met *family life*,³⁴ is dat niet met zekerheid vast te stellen. Grootouders en donoren zonder *family life* vallen in ieder geval niet onder dit begrip. Het recht van tegenspraak zal bovendien in kracht afnemen naarmate het kind langer door de aspirant-adoptiefouders is verzorgd en opgevoed.³⁵ Ten slotte kan het vetorecht slechts worden uitgeoefend ter terechtzitting ten overstaan van de rechter.³⁶

(c) Voorbijgaan aan tegenspraak

Er zijn gevallen waarin er voorbij mag worden gegaan aan de tegenspraak van de ouders. De gevallen zijn in art. 1:228 lid 2 BW opgesomd, namelijk:

- Indien het kind en de ouder niet of nauwelijks in gezinsverband hebben samengeleefd; of
- Indien de ouder het gezag over het kind heeft misbruikt of de verzorging en opvoeding van het kind op grove wijze heeft verwaarloosd; of
- Indien de ouder onherroepelijk is veroordeeld wegens het plegen tegen de minderjarige van één van de misdrijven, omschreven in de titels XIII tot en met XV en XVIII tot en met XX van het tweede boek van het Wetboek van Strafrecht.

In andere gevallen hebben de ouders dus een vetorecht,³⁷ dat zijn grens vindt in het leerstuk van de misbruik van bevoegdheid.³⁸ Daarvan is niet zo snel sprake, maar in dat geval mag wel worden voorbijgegaan aan de tegenspraak van de ouder.

16.3.6 Gezag

Het vereiste dat één van de aspirant-adoptiefouders ten tijde van het verzoek het gezag moet hebben over het te adopteren kind is sinds 1 april 1998 komen te vervallen. Wel is een voorwaarde dat de biologische ouder(s) niet het gezag over het kind hebben. Daarvan is sprake na een ontheffing of ontzetting van het gezag van de ouder(s). Deze eis blijkt in de praktijk soms soepel te worden geïnterpreteerd.³⁹

32 Er worden bijvoorbeeld vaak kruisverwijzingen tussen art. 1:227 lid 3 en art. 1:228 lid 1 onder d in de literatuur gemaakt, zie onder meer P. Vlaardingbroek *et al*, *Het hedendaagse personen en familierecht*, Kluwer: Deventer, 2008, p. 285.

33 Hof 's-Gravenhage 25 april 2001, *LJN* AB1581; Hof Amsterdam 23 december 2004, *LJN* AR7915.

34 EHRM *Keegan v. Ireland*, 26 mei 1994, Series A, vol. 290, *NJ* 1995, 247.

35 HR 19 mei 2000, *NJ* 2000, 455 en HR 27 oktober 2000, *LJN* AA7909.

36 HR 20 mei 1994, *NJ* 1994, 626, r.o. §3.3.3. Dit geldt trouwens ook indien er gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot hoger beroep: §3.3.4.

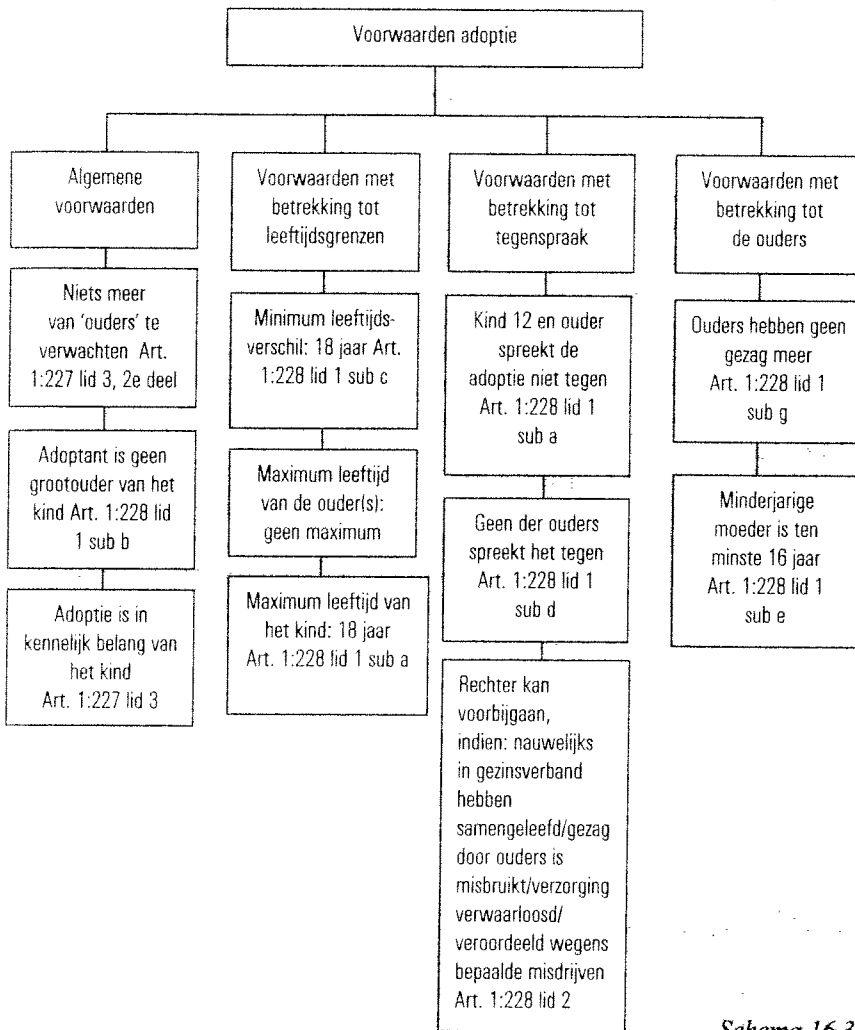
37 P. Vlaardingbroek *et al*, *Het hedendaagse personen en familierecht*, Kluwer: Deventer, 2008, p. 286.

38 HR 25 februari 1994, *NJ* 1994, 626, r.o. §8.4 en HR 21 februari 2003, *LJN* AF1487, r.o. §3.4. Voor een recent voorbeeld van deze toets, Hof 's-Gravenhage 20 april 2005, *LJN* AT4621.

39 Hof 's-Gravenhage 22 oktober 2003, *LJN* AN7583.

16.3.7 Leeftijd van de minderjarige moeder

Indien de moeder van het te adopteren kind minderjarig is moet zij ten minste zestien jaar zijn voordat de adoptie mag worden uitgesproken.

Schema 16.3

16.4 Rechtsgevolgen

Op het moment dat een adoptie-uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan,⁴⁰ heeft de adoptie gevolgen (zonder terugwerkende kracht) en staat het kind in een familierechtelijke betrekking tot de adoptiefouder(s) (art. 1:229 lid 1 BW). Op deze regel wordt slechts één uitzondering gemaakt, namelijk indien het verzoek tot adoptie is gedaan vóór de geboorte van het kind en het kind is geboren binnen de relatie van de ouder en de adoptant (in concreto de moeder en de meemoeder). In dit geval werkt de adoptie terug tot het tijdstip van geboorte van het kind.⁴¹

De familierechtelijke betrekkingen tussen het kind, zijn oorspronkelijke ouders en hun bloedverwanten komen te vervallen (art. 1:229 lid 2 BW). Indien het om partneradoptie gaat, blijven echter de familierechtelijke betrekking tussen het kind en zijn ouder bestaan (art. 1:229 lid 3 BW). Dit is immers de bedoeling van een partneradoptie. De rechtsgevolgen van de adoptie zijn die welke verbonden zijn aan de juridische afstammingsrelatie tussen ouder en kind. Hieronder worden twee belangrijke gevolgen nader toegelicht, namelijk het gezagsrecht (§16.4.1) en het omgangsrecht (§16.4.2).

16.4.1 Gezag

Op grond van art. 1:251 lid 1 BW oefenen gehuwde adoptiefouders het gezag gezamenlijk uit. De vraag is echter opgeworpen of ook ongehuwde adoptiefouders het gezag gezamenlijk van rechtswege uitoefenen. Aangezien hierover in de rechtspraak nog steeds onduidelijkheid bestaat, wordt aan aspirant-adoptiefouders aangeraden om de rechter expliciet te verzoeken te bepalen dat de ouders gezamenlijk het gezag uitoefenen, hetgeen dan in het gezagsregister kan worden aangetekend.⁴²

16.4.2 Omgangsrecht

Het omgangsrecht is expliciet geregeld in art. 1:229 lid 4 BW. Bestaande omgangsregelingen hoeven niet verbroken te worden, maar wel is vereist dat er voorafgaand aan de adoptie omgang was tussen de ouder en het kind. De rechtbank is namelijk gerechtigd om te beslissen dat het kind en een ouder omgang met elkaar blijven hebben.

16.5 Herroeping van de adoptie

Onder zeer restrictieve voorwaarden mag een adoptie worden herroepen. Enkel de geadopteerde kan de herroeping verzoeken en slechts indien aan de volgende cumulatieve vereisten is voldaan, namelijk indien:

- de herroeping kennelijk in het belang van het kind is
- de rechter overtuigd is van de redelijkheid van de herroeping, en

40 Art. 1:230 lid 1.

41 Art. 1:230 lid 2 BW. Indien de adoptie uiterlijk zes maanden na de geboorte van het kind is verzocht, werkt deze, in dit geval, terug tot het tijdstip van indiening van het verzoek.

42 Zie J. Kok, 'Gezamenlijk gezag voor kinderen'. (2006) *FJR* 209.

- het verzoek is ingediend niet eerder dan twee jaar en niet later dan vijf jaren na de dag waarop het kind meerderjarig is geworden (art. 1:231 BW).

Indien het kind ontvankelijk wordt verklaard in zijn verzoek en indien de rechter de herroeping uitspreekt, dan heeft de herroeping gevolgen vanaf de dag dat de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan (art. 1:232 lid 3 BW).